

Capitolul unu

O insulă de carne!

Nu. Nițel mai în spate.

Un schelet amenințător?

Încă un pic.

Aici. Acum niște săptămâni, când era mai rece. Ultimele câteva zile, petrecute într-o hoinăreală neroditoare prin trecători stâncoase & în umbrele albastre ale stâncilor de gheață, o după-amiază târzie sub un cer de culoarea cremenii. Băiatul, care încă nu era plin de sânge, urmărea pinguini. Se uita lung la insulițele de piatră căptușite cu păsări îngrămadite care-și umflau penele unsuroase & se foiau împreună, pentru confort & căldură. Le acordase atenție timp de câteva ore. Când din difuzoarele de deasupra se auzi în sfârșit un zgomot, acesta îl făcu să tresară. Era alarma pe care o așteptau el & restul echipajului de pe *Medes*. Niște pâraiture stridente. Apoi, din intercom, se auzi exclamația:

— Explodează!

O promptitudine frenetică, instantanee. Mopurile fură abandonate, cheile scăpate pe jos, scrisorile pe jumătate scrise & sculpturile pe jumătate cioplite fură aruncate în buzunare, fără să mai conteze cerneala încă umedă & lemnul nefinisat & plin de rumeguș. La geamuri, la balustrade! Toți se aplecară în aerul biciuitor.

Echipajul miji ochii în vântul rece, privind dincolo de dintele cel mare din piatră. Se legănav odată cu mișcarea *Medesului*. Păsările năvăleau în apropiere, pline de speranță, dar acum nu arunca nimeni resturi.

12 / CHINA MIÉVILLE

Hăt departe, unde distanța făcea vechile linii de cale ferată să se unească, solul fierbea. Stâncile se înghionteau. Terenul se reorganiza violent. De dedesubt se auzi un urlet înăbușit de praf.

În mijlocul formelor de relief stranii & al cioturilor de plastic străvechi, pământul negru se umflă brusc, formând un deal conic. Apoi ceva își făcu loc cu ghearele. O lighioană uriașă & întunecată.

Se înalță din vizuină într-un nor de pământ care explodă. Un monstru. Răgi, se avântă în aer. Rămase spânzurat o clipă nebună în vârful saltului. De parcă ar fi inspectat. De parcă ar fi atras atenția asupra propriei sale dimensiuni. În cele din urmă, se prăbuși înapoi prin stratul superficial al solului & dispăru în adâncuri.

Sobolul străpunsese.

* * *

Dintre toți cei care-și țineau răsufarea pe *Medes*, nimeni nu și-o ținea mai abitir decât Sham. Shamus Yes ap¹ Soorap. Un tânăr mare, voinic. Îndesat, nu întotdeauna lipsit de stângăcie, cu părul castaniu tuns scurt, ca să nu-i facă probleme. Ținându-se strâns de un hublou, uitase de pinguini, iar fața lui ca o floarea-soarelui flămândă de lumină se ițea din cabină. În depărtare, cârțița alerga prin fâșia subțire de pământ, la aproape un metru adâncime. Sham privi voltele prin tundră, cu inima zăngănindu-i ca roțile pe șine.

Nu, asta nu era primul sobol pe care îl vedea. Salahorii, cum erau numite grupurile lor jucăușe, de specimene de mărimea unui câine, săpau constant în Golful Streggeye. Pământul din port, dintre șine & traverse, era mereu împânzit de movilele & spinările lor. El văzuse & pui ai speciilor mai mari, deplorabili în rezervoarele cu pământ, aduși înapoi

¹ ap – fiul lui (în galeză, în orig.) (n. tr.).

de vânători pentru ajunul Nașterii Chipurilor-de-Piatră; puiuți de soboli cu nasuri turtite, soboli pantera-lunii & soboli picior-negru-agitat. Dar Sham ap Soorap nu văzuse animalele mari, cu adevărat mari, pe cele mai mari, decât în imagini, în timpul lecțiilor de vânătoare.

Fusese nevoit să învețe pe de rost o listă ca o poezie cu toate numele sobolului: mișorlan, orbeț, șoarece-chior, șomâc, cârtiță. Văzuse flatografii prost expuse & gravuri ale celor mai mari animale. Siluetele umane erau desenate la scară, ferindu-se de ucigaș, sobolul zimțat, cu nasul stelat. Iar pe ultima pagină, foarte obosită, o pagină a cărei armonică, desfăcută, accentua dimensiunea sa, se afla un leviatan pe lângă care omul scrijelit alături de el părea un pitic. Marele sobol austral. *Talpa ferox rex*. Acesta era animalul ce ara în fața lor. Sham se cutremură.

Șinele & pământul erau cenușii precum cerul. În apropierea orizontului, un nas mai mare decât băiatul despică din nou solul. Își făcu mușuroiul lângă ceva despre care Sham crezu o clipă că era un arbore mort, dar apoi înțelese că era o traversă de metal înflorită de rugină, răsturnată în vremuri demult apuse, înțepând cerul ca piciorul unui zeu-gândac mort. Recuperările existau chiar & atât de adânc în frig & gunoaie.

Trenarii atârnavă de ultimul vagon al *Medesului*, se legănav între vagoane & platformele de observare, tropăiau grăbiți pe deasupra capului lui Sham.

— Da-da-da, căpitane...

Vocea lui Sunder Nabby, observatorul, izbucni din difuzoare.

Probabil căpitanul transmisese prin walkie-talkie o întrebare, iar Nabby uitase să comute pe privat. Difuzase răspunsul de-a lungul trenului, cu dinții clănțănind & un accent gros de Pittman.

— Un vier mare, căpitane. O grămadă de carne, grăsime, blană. Uite ce viteză are...

14 / CHINA MIÉVILLE

Șina se curbă, *Medes* viră, iar vântul îi umplu lui Sham gura de aer cu gust de motorină. Băiatul scuipă în tufele de pe marginea căii ferate.

— Hă? Păi... e *negru*, căpitane, răspunse Nabby la o întrebare neauzită. Sigur că da. Negru zdravăn de sobol întunecat.

Pauză. Întregul tren păru stânjenit. Apoi:

— Corect.

Asta era o voce nouă. Intervenise căpitanul Abacat Naphi.

— Atenție! Sobol. L-ați văzut. Frânari, acari: la posturi. Harponieri: fiți gata. Pregătiți-vă pentru lansarea cărușurilor! Măriți viteza!

Medes accelerează. Sham încercă să asculte prin tălpile picioarelor, după cum fusese învățat. O trecere, decise el, de la *șrașșaa* la *dragndragan*. Abia învăța zăngănumele.

— Cum merge tratamentul?

Sham se răsuci. Medicul Lish Fremlo îl privea lung din pragul cabinei. Subțire, îmbătrânită, energică, noduroasă ca stâncile bătute de vânt, femeia îl urmărea pe Sham de sub o claie de păr de culoarea metalului.

„Oh, să mă ferească Chipurile-de-Piatră”, gândi Sham, „de câtă vreme ești naibii acolo?” Fremlo ochi o grămadă de măruntaie din lemn & cârpe pe care Sham o ridicase din pânțele golit al unui manechin, pe care până acum ar fi trebuit să le eticheteze & să le pună la loc, dar care încă erau împrăștiate pe toată podeaua.

— Îl fac, doc, spuse Sham. Am fost nițel... a fost...

Îndesă niște bucăți înapoi în model.

— Oh! tresări Fremlo, văzând tăieturile proaspete pe care Sham le mâzgălise cu briceagul pe pielea modelului. Ce boală groaznică îi dai sărmanului, Sham ap Soorap? Poate c-ar trebui să intervin, ridică ea un deget dictatorial. Vorbea nu lipsită de blândețe, cu vocea aceea distinctă, sonoră. Viața de student nu-i captivantă, știu. Două lucruri ar fi bine să-nveți. Unul este – făcu o mișcare blândă – să te calmezi. Iar al doilea: care sunt chestiile cu care poți scăpa

ușor. Țsta-i primul austral mare din călătoria asta, adică primul tău de până acum. Nimănui, inclusiv mie, nu-i pasă nici cât de niște oușoare de maimuță de tren dacă faci practică fix acum.

Bătăile inimii lui Sham se accelerară.

— Du-te, spuse doctorița. Dar să nu stai în drum.

* * *

Lui Sham i se tăie răsuflarea de ger. Majoritatea membrilor echipajului purtau blănuri. Chiar & Rye Shossunder, care trecu pe lângă el fixându-l cu privirea, avea o jiletcă decentă din blană de iepure. Rye era mai tânăr &, ca băiat de cabină, se afla chiar mai jos decât Sham în ierarhia de pe *Medes*, dar mai fusese o dată pe șine, ceea ce în meritocrația aspră a cârtițierei îi conferea un avantaj. Sham se gârbovi în jacheta lui ieftină din blană de urs marsupial.

Echipajul se precipita pe pasarele & pe toate punțile de pe acoperișurile vagoanelor, opera troliuri, ascuțea obiecte, ungea roțile cărucioarelor aflate în harnașamente. Mult deasupra, Nabby se legăna în coșul de sub gabie.

Boyza Go Mbenday, secundul, stătea pe platforma de observare de pe acoperișul ultimului vagon. Era costeliv, negricios & vioi, cu părul roșu turtit din cauza rafalelor vântului. Urmărea deplasarea lor pe hărți & bolborosea spre femeia de lângă el. Căpitanul Naphi.

Naphi urmărea sobolul printr-un telescop uriaș. Îl menținea destul de ferm în dreptul ochiului, în ciuda masivității sale & a faptului că-l ținea cu un singur braț, cel drept, puternic. Nu era înaltă, dar atrăgea privirile. Picioarele îi erau înțepenite într-o poziție ce putea fi de luptă. Părul ei lung & cenușiu era prins la spate într-o panglică. Stătea aproape nemișcată, în timp ce vântul îi fâlfâia împrejur paltonul maroniu bălțat de vreme. În brațul ei stâng compozit, masiv, sclipeau lumini. Metalul & fildeșul din el țacăneau & tresăreau.

16 / CHINA MIÉVILLE

Medes zornăia prin câmpia întinsă, împestrițată de zăpadă. Prinse viteză din *dragndragan* într-un alt ritm. Pe lângă stânci, fisuri & prăpăstii superficiale, pe lângă petice râcâite de recuperări ezoterice.

Sham era copleșit de lumină. Privea în sus, spre cele două sau mai multe mile de aer curat, spre norul înspăimântător care însemna cerul-de-sus. Tufe îndesate & negre ca fierul se rupeau la trecerea lor & bucățele de fier adevărat din vremuri străvechi săreau în lături. Încâlcite peste întregul peisaj, spre orizont, dincolo de orizont, în toate direcțiile, se aflau șine de cale ferată nesfârșite, nenumărate.

Marea de fier.

Linii drepte lungi, curbe strânse; goana metalului pe traverse de lemn; suprapunându-se, învârtejindu-se în spirale, încrucișându-se în bifurcații metalice; descompunându-se în linii laterale temporare care mărgineau & apoi se reuniau cu liniile principale. Ici liniile de cale ferată se desfăceau pentru a lăsa între ele yarzi de pământ intact; colo se apropiau suficient de mult pentru ca Sham să poată sări de pe una pe cealaltă, chiar dacă ideea îi dădea fiori mai abitir decât frigul. În locurile în care se despărțeau, în douăzeci de mii de unghiuri în care șina întâlnea șina, existau mecanisme, ace de macaz de toate felurile: macazuri în Y, schimbătoare interpenetrate, macazuri cu linie liberă, traversări, ace simple & duble. Iar în apropierea fiecăruia se aflau semnale, macazuri, receptoare sau centralizări mecanice.

Cârțița plonjă sub solul dens sau piatra pe care erau instalate șinele, iar creasta trecerii sale dispăru până ce animalul se săltă din nou, ridicând într-un spasm pământul dintre metale. Sijul săpăturii ei era o linie frântă.

Căpitanul ridică un microfon & dădu instrucțiuni printre trosnete:

— Acari, la posturi!

Sham prinse alt damf de diesel & de data asta îi plăcu. Acarii se aplecară de pe pasarela ce mărginea locomotiva din

față, de pe platformele celui de-al doilea & celui de-al patrulea vagon, fluturând controlere & cârlige pentru macazuri.

— La tribord, ordonă căpitanul, privind cum cârțița își schimba cursul, iar un acar-șef își îndreaptă telecomanda spre un transponder care se apropia.

Acele macazului plesniră în lături; semnalul se schimbă. *Medes* ajunse la bifurcație & viră pe noua linie, revenind în urmărire.

— Tribord... babord... al doilea babord...

Comenzile amplificate hurducăiau *Medes* adânc în deșeurile arctice, în zigzag printre lemnul & metalul mării de fier, de la o șină la alta, zăngănind peste bifurcații, apropiindu-se de pământul răscolit de cârțița ce se deplasa cu viteză.

— Babord, sosi o comandă și un acar se execută.

Dar Mbenday țipă:

— Volta acolo!

Căpitanul strigă:

— Tribord!

Femeia acționează din nou butonul, cu degetul mare, dar prea târziu; semnalul grăbi pe lângă ei cu voioșie, i se păru lui Sham, ca & cum ar fi știut că avea să producă un dezastru & se delecta cu asta. Lui Sham i se opri respirația. Degetele i se strânseseră pe balustradă. *Medes* se repezea acum spre macazuri, trimițându-i spre ceea ce-l speriasse pe Mbenday...

...& iată, Zaro Gunst, călare pe cupla dintre vagonul cinci & șase, se întinse cu un cârlig de comutare &, cu fudulia & precizia unui participant la turnir, glisă maneta ce trecea pe lângă ei.

Impactul îi rupse prăjina & o aruncă zăngănind peste marea de fier, dar macazurile se deschiseră în lături în timp ce dispăreau sub galion, iar roțile din față ale *Medesului* ajungeau la bifurcație. Trenul își continuă mersul pe o linie sigură.

— Omul ăla a făcut o treabă bună, zise căpitanul. Era o schimbare de ecartament prost marcată.

Sham răsuflă ușurat. În câteva ore, cu echipament industrial de ridicare & dacă nu aveai de ales, puteai schimba

18 / CHINA MIÉVILLE

ecartamentul roților unui vehicul. Dar să te izbești direct într-o discontinuitate? Ar fi naufragiat.

— Așa, zise căpitanul Naphi. Țasta-i șmecher. Ne duce direct spre necazuri. Bună scurmătura, cărtiță bătrână.

Echipajul aplaudă. Un răspuns tradițional la lauda obișnuită pentru astfel de înșelăciuni ale vânatului.

În marea de fier cea densă.

Sobolul încetini. *Medes* comută & dădu ocol, înfrânat, păstrând distanța în timp ce prădătorul îngropat vâna după miros viermii de tundră uriași, circumspect în privința urmăritorilor. Nu doar tribul trenurilor putea desluși vibrațiile vehiculelor. Unele lighioane puteau simți de la mile distanță duruitul & pulsul mișcării trenului. Cu prudență, macaralele de pe acoperișul trenului coborâră cărucioarele pe liniile din apropiere.

Echipajele cărucioarelor ambalară motoarele mici & schimbară cu blândețe macazurile. Se apropiară lent.

— O ia din loc.

Sham privi în sus, surprins. Lângă el, Hob Vurinam, tânărul trenostrom, se aplecă entuziast în afară &, cu o fando-seală din plin exersată, își ridică gulerul hainei uzate, la a treia sau la a patra mână.

— Bătrânul gentleman de catifea poate să-i audă.

Se ridică un mușuroi. Se iviră mustăți, prora unui cap întunecat. Era *mare*. Botul se mișcă dintr-o parte în alta, împrôșcând praf & bale. Se deschise, ticsit de colți. Chițorlanul avea urechi bune, dar zăngănitul dublu al macazurilor îl deruta. Mârâi prin țărână.

Un proiectil se prăbuși lângă el cu bubuit brusc, violent. Kiragabo Luck – compatrioata lui Sham, originară din Streggeye, un harponier aprig – trăsesese & ratase.

Instantaneu, sobolul se răsturnă & săpă cu viteză. Harponierul căruciorului doi, Danjamin Benightly, o namilă cu părul bălai & pielea cenușie, originar din pădurile Gulflaskului, strigă cu accentul său barbar, iar echipajul

lui acceleră prin țărâna care se împrăștia. Benightly apăsă trăgaciul.

Nimic. Lansatorul de harpoane se blocase.

— Fir-ar! șuieră Vurinam ca un spectator la un meci cu mingea. Am ratat-o!

Însă Benightly, pădureanul masiv, învățase vânătoarea cu javelina atârnat de vițe, cu capul în jos. Demonstrase că este adult înfigând o suliță într-o suricată aflată la 50 de picioare & bobinând-o atât de repede, încât familia lui nu observase. Benightly înhăță harponul din locașul lui. Îl ridică, cât era de greu, cu mușchii încordați, în timp ce căruciorul rula mai aproape de colosul care săpa. Se lăsă pe spate, așteptă... apoi azvârli proiectilul direct în cârțiță.

Sobolul dădu înapoi & mugii. Sulița trepidă. Funia harponului se desfășură cu plesnet când animalul se zvârcoli, lăsând sânge pe pământ. Șinele se arcuiră, iar căruciorul viră, smucit în urma animalului. Iute! Înnodară o ancoră de sol la capătul firului & o aruncară peste bord.

Celălalt cărucior reîntrase în joc, iar a doua oară Kiragabo nu mai rată. Mai multe ancore râcăiau acum pământul. *Medes* tremură & porni în urmărirea căruțurilor pentru cârțițe.

Ancorele trase târâș împiedicau săpătorul să intre la adâncime. Era pe jumătate îngropat, pe jumătate afară. Hoi-tarii dădeau târcoale. Cei mai ostili se apropiau să-l ciuguilească, iar sobolul își scutura blana.

În cele din urmă, într-o lagună de stepă stâncoasă, un spațiu murdar dintre șinele infinite, se opri. Se înfioră, apoi se liniști. Când pescărușii de șină lacomi aterizară pe movila îmblănită a trupului său, nu-i alungă.

Lumea amuți. O ultimă răsufflare. Se apropia apusul. Echipajul cârțițierei *Medes* pregăti cuțitele. Cei pioși mulțumiră Chipurilor-de-Piatră, lui Mary Ann, Zeilor-Gâlcevitori, Șopârlei, Ohmului-cel-Apt sau oricărei alte chestii în care credeau. Liber-cugetătorii priveau cu admirație.

Marele sobol austral era mort.